

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

IX.517.411.2015.JN

**Pani
Beata Szydło
Prezes Rady Ministrów**

Aleje Ujazdowskie 1/3
00-001 Warszawa

Obejmując funkcję Rzecznika Praw Obywatelskich złożyłem deklarację, że zadania w zakresie ochrony praw osób z wszelkiego rodzaju niepełnosprawnością i monitorowania wdrażania Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych będą jednymi z najistotniejszych w obszarze moich działań. Dbając o skuteczną realizację standardów wynikających z Konwencji, dokonałem oglądu sytuacji osób, o których mowa wyżej, funkcjonujących w różnych sferach życia społecznego i podjąłem szereg działań, stosownych do zdiagnozowanych problemów.

Zagadnienie, którego nie udało się mi pozytywnie załatwić, a jest ważne z punktu widzenia ochrony praw i wolności człowieka i obywatela, dotyczy osób z poważną chorobą somatyczną lub ciężką chorobą psychiczną, wobec których stosowany jest środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Zgodnie z art. 260 § 1 Kodeksu postępowania karnego (dalej zwanego k.p.k.), tymczasowe aresztowanie, jeżeli stan zdrowia oskarżonego tego wymaga, może być wykonywane tylko w postaci umieszczenia w odpowiednim zakładzie leczniczym, w tym w zakładzie psychiatrycznym. Taki zakład leczniczy może funkcjonować w ramach więziennej, jak i publicznej służby zdrowia. Ustawodawca w art. 213 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego (dalej zwanego k.k.w.) przewidział bowiem możliwość wykonywania tymczasowego aresztowania w „wolnościowym” zakładzie leczniczym. Nie może to być

jednak każda placówka służby zdrowia. Zgodnie z upoważnieniem zawartym w art. 260 § 2 k.p.k. „Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz zakładów leczniczych, w tym psychiatrycznych, przeznaczonych do wykonywania tymczasowego aresztowania stosowanego wobec osób, których stan zdrowia wymaga umieszczenia w takim zakładzie, oraz warunki zabezpieczenia tych zakładów uniemożliwiające samowolne wydalenie się z nich tymczasowo aresztowanych oraz umożliwiające izolowanie ich ze względów bezpieczeństwa, przy zapewnieniu dostępu do tymczasowo aresztowanych przez organy prowadzące postępowanie karne, mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowego toku postępowania, oraz tryb umieszczenia, warunki pobytu i leczenia tymczasowo aresztowanych w takim zakładzie, mając na uwadze niezbędne wyposażenie medyczne oraz warunki techniczne i organizacyjne tych zakładów”. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie wykazu zakładów leczniczych, w tym psychiatrycznych, przeznaczonych do wykonywania tymczasowego aresztowania oraz warunków zabezpieczenia tych zakładów (Dz. U. poz. 918), nie zawiera jednak wykazu podmiotów leczniczych znajdujących się poza systemem więziennictwa, które przeznaczono do wykonywania tymczasowego aresztowania, a które spełniałyby określone w § 3 przywołanego rozporządzenia warunki zabezpieczenia. Może to oznaczać, że z uwagi na brak wykazu „wolnościowych” podmiotów leczniczych, tymczasowe aresztowanie osoby, której stan zdrowia wymaga umieszczenia w zakładzie leczniczym, będzie wykonywane wyłącznie w więziennych placówkach.

W takim stanie rzeczy istnieje niebezpieczeństwo, że w sytuacji, gdy żaden z więziennych zakładów leczniczych nie będzie w stanie zapewnić tymczasowo aresztowanemu odpowiedniej opieki lekarskiej, a nie będzie możliwe zastosowanie nieizolacyjnego środka zapobiegawczego, tymczasowo aresztowany nie zostanie objęty świadczeniami medycznymi, adekwatnymi do potrzeb w tym zakresie.

Powyższy problem został dwukrotnie przedstawiony Ministrowi Sprawiedliwości w wystąpieniach z dnia 27 sierpnia 2015 r. i 7 grudnia 2015 r. Nie spotkał się on jednak ze zrozumieniem zarówno Ministra Sprawiedliwości - Pana Borysa Budki, jak również Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego - Pana Zbigniewa Ziobry.

Należy zauważyć, iż obowiązek państwa dotyczący zapewnienia odpowiednich warunków leczenia osobom pozbawionym wolności i bezpieczeństwa odnosi się również do opracowania przepisów uwzględniających szczególne potrzeby więźniów z ciężką chorobą somatyczną lub psychiczną. Ustawodawca, formułując treść art. 213 § 1 k.k.w. oraz art. 260 § 1 i art. 260 § 2 k.p.k., wywiązał się z tego zobowiązania. Prawodawca zaś, Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, pomijając w wykazie zakładów leczniczych, przeznaczonych do wykonywania tymczasowego aresztowania, zakłady lecznicze znajdujące się poza strukturą organizacyjną Służby Więziennej, spełniające warunki określone w § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 czerwca 2016 r., pozostał wobec tego obowiązku obojętny.

Troska o skuteczną ochronę fundamentalnych praw konstytucyjnych: prawa do ochrony zdrowia i życia, prawa do wolności od niehumanitarnego bądź poniżającego traktowania lub karności oraz prawa dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, nakazuje mi apelować o pomoc do Pani Premier. Przesyłając w załączeniu kopię korespondencji prowadzonej w tej sprawie z Ministrami Sprawiedliwości, żywię nadzieję, że przedstawiona w niej argumentacja na rzecz konieczności podjęcia inicjatywy prawodawczej, mającej na celu wypełnienie przez Ministra Sprawiedliwości zobowiązania wynikającego z upoważnienia zawartego w art. 260 § 2 k.p.k., spotka się ze zrozumieniem Pani Premier.

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r. poz.1648 ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie działań w przedstawionej sprawie i poinformowanie o podjętych przez Panią Premier decyzjach w przedmiotowym zakresie.

Zał. 10 kart.